

Bjørn Jordan og Annelise Hornang i Karibia i 1997.

Fra A til B

Vårt første møte er i Oslo. Det er januar 2007. Jeg har med båndopptaker, den ligger klar på bordet. Staale kommer smilende inn på Kaffe-kompaniet på Carl Berner med ryggsekken på. Han er ikke så høy, heller av den tette og muskuløse typen. Stritt, blondt hår. Han har på seg hvit t-skjorte og olabukse, og merker ikke de kalde gufsene fra døren som åpnes med jevne mellomrom når noen kommer inn eller skal gå ut. Han virker sterk, både fysisk og mentalt.

«Du må ha et mål. Jeg har aldri skjönt vitsen med å seile til et punkt midt ute på havet og så snu igjen og dra tilbake. Du må jo dra fra A til B, så enkelt er det,» sier Staale. Jeg har nevnt Færderseilasen, hvor mange nordmenn hvert år seiler om kapp rundt Færder fyr og tilbake igjen.

Det er et hyggelig møte. Han er direkte og ærlig, legger ikke noe imellom. Men jeg aner at det er litt uvant for ham å snakke så mye om seg selv.

I tre timer spør jeg om seilasen og om Rozinante. Han svarer, peker på kart og forklarer. Så vil jeg høre om havariet, time for time. Det er ikke før vi begynner å snakke om de siste timene ved Kapp Horn at blikket hans mykner, og han rører på armene som har ligget i kors under hele intervjuet. Noe foregår inni ham, en uro som kommer frem når han skal huske det siste døgnet i båten sin.

Det er ikke lett å beskrive. Roret har brukket, Rozinante er uten styring og kastes hjelpeløst rundt i bølgene.

«Det blir som å løpe maraton uten akilleshæl,» forklarer Staale.

«Når du ikke lenger kan styre, har du ingen kontroll på båtens retning eller fart. Du risikerer enten å bli knust mot land, eller drive sydover i ishavet og krasje i isfjell — og bli knust der istedenfor.»

«La oss ta det fra begynnelsen av,» sier jeg. «Hvem er du egentlig?»

Staale Jordan er det eldste barnet til Annelise Hornang og Bjørn Jordan, og blir født i Trondheim i 1980. Det skal vise seg å bli en helt vanlig, uvanlig familie.

Annelise beholder etternavnet sitt når hun gifter seg med den syv år eldre Bjørn Jordan. Hennes egen mor var svært opptatt av at hun ikke skulle sette livet på vent på grunn av andre — selv ikke ektemenn — og Annelise studerte ved Universitetet i Trondheim.

Foreldrene er unge, og lar seg ikke stoppe av at de har fått barn. Gravid med Staale tar Annelise motorsykkellappen. Den lille gutten er med foreldrene overalt, fra dykkersafari et halvt år gammel til motorsykkeltreff som toåring. Der binder faren ham fast til setet og parkerer motorsykkelen trygt, hvorpå maskoten i MC-klubben får sitte og høre på musikk på stereoanlegget. Han blir vant til mange forskjellige mennesker, er sosial og omgjengelig, og en engel å ha med seg. Annelise og Bjørn er også et av de første foreldrepårene i Norge som begynner med babysvømming, og Staale er ikke redd for vann, snarere tvert imot. Han smiler til og

med når hodet er under, og storkoser seg. Men vill og gal er han ikke. Den lille gutten tenker seg alltid godt om før han tar noen sjanser.

Familien bor i Trondheim i tre år. Så flytter de til Kristiansand, der Annelise kommer fra. I Kristiansand bor også besteforeldrene til Staale, Louise og Jack, som blir en viktig del av oppveksten hans. Fem år gammel får han en lillebror som heter Stig. Stig får etternavnet Hornang etter moren, mens Staale heter Jordan etter faren. Det blir to selvsikre og trygge sønner. Kunnskap og nysgjerrighet står sentralt i hjemmet, og frihet er en viktig verdi. Bjørn blir realfaglærer i videregående skole, og Annelise får jobb i kultursektoren i kommunen. De er begge handlingsmennesker, og prøver å unngå unødvendig bekymring og grubling.

Frem til Staale begynner i 3. klasse bor familien i Kristiansand. Men så flytter de ut mot havet, til Sodefjed, slik at de kan komme nærmere naturen. Der bor det to andre barn på Staales alder, og han er mye ute og leker. Barna går i skogen, bygger hytte, fisker og dykker.

Det viser seg snart at når Staale gjør noe, gjør han det fullt og helt. En dag ser han en oppvisning av turnere og snur seg bestemt mot moren sin.

«Jeg skal i den gruppa der,» sier han.

Og som syvåring blir han med i elitegruppa for gutter i turn.

Begge brødrene er med på sportslige aktiviteter. Staale prøver både friidrett og fotball, men når han er åtte år kjøper familien en liten seiljolle til ham. Gjennom å ha en egen seiljolle lærer han seg å mestre en båt, og jolla får all hans oppmerksomhet.

Når Staale er ti år gammel, anskaffer familien seg en ordentlig båt. Hun heter Rozinante, etter hesten til Don Quijote i romanen *Don Quijote* av Cervantes. Hesten til Don Quijote het riktignok Rocinante med c. Det var den forrige eieren av båten som stavet navnet feil da han kalte båten opp etter det berømte, slitne øket i den muntre romanen fra 1500-tallets Spania. Mange seilbåter i Europa har døpt båtene sine Rocinante, men sannsynligvis har ingen andre en båt som heter Rozinante. Familien får nærmest advarsler fra venner og bekjente mot å seile til Spania, fordi navnet kan være en fornærmelse mot det kanoniserte verket til den spanske folkedikteren. Men Annelise og Bjørn er bare glade for at de antageligvis har en båt med et helt unikt navn.

De bryr seg heller ikke noe om at ordet «hest» betyr ulykke om bord i en seilbåt. Det er en del av den gamle overtroen som har vokst fram blant seilere, ved siden av regelen mot å reise ut på en fredag, eller ha ryggsekker, nakne damer eller paraplyer om bord i en båt. De beholder det noe belastede navnet, som er risset inn i hekken på den rødmalte, tradisjonelle seilskøyta.

Rozinante er rund og feit, stabil og stødig. Staale og Bjørn tilbringer mye tid med henne, og forholdet mellom far og sønn vedlikeholdes i takt med båten. Staale lærer seg kunsten å reparere, fikse, ordne, konstruere og dekonstruere. Båten blir et hjem, et sted for drømmer og et symbol på frihet. Bjørn Jordan har et stort ønske om å seile Rozinante over Atlanterhavet til Karibia. Men det er ikke bare far som har drømmer.

Rozinante blir et vendepunkt i sønnens liv. Staale begynner også å drømme om å seile over store hav.

Full aktivitet under oppussingen på Stødden våren 2003.

Han leser bøker om sjøreiser og seiling, som Jens Bjerneboes *Haiene*, Jack Londons *På langfart med Snarken* og Jon Michelets *Orions Belte*. De andre på hans alder er mer interessert i fotball og data, så Staale seiler alene i den lille jolla eller sammen med far og mor i *Rozinante*, og snakker ikke så mye om drømmene sine.

Foreldrene har satt seg mål innenfor grener de er kjent med, som ski, seiling og sykling. Verdien av å sette seg mål får han med seg som en helt naturlig del av tilværelsen. Det er begges stahet og målrettethet som smitter over på Staale. Når han setter seg et mål, når han det målet, enten det gjelder elitegruppa i turn i syvårsalderen eller nye prosjekter han setter seg fore.

«Det handler bare om hvordan man skal komme seg fra A til B,» sier faren. Og hvilket B er det ikke han kommer seg til; Bjørn tar endelig steget og seiler i Columbus' farvann, tvers over Atlanterhavet. Han ender opp i Karibia, av mange sett på som verdens sanne paradys. Klimaet er tropisk og strendene nydelige. Resten av familien — Annelise, lillebror Stig og Staale — kommer etter med fly for å tilbringe ferien sammen med faren. De lander på Barbados.

Staale har elsket familieseilasene med *Rozinante* hver sommer, både til Shetland, Danmark og Sverige. Men nå blir familieferien for kjedelig for ham. Det er så mange andre som har seilt den samme ruten; hundrevis av båter tar hvert år turen over fra Europa til Amerika. Strandliv, late dager, hengekøyer og tropiske drinker er ikke noe paradys for Staale. Han er 17 år. I de to månedene familien er i Karibia er han en sur og tverr tenåring.

Vel hjemme i Kristiansand har Staale bestemt seg. All seiling er ikke seiling. Ferie er ikke det samme som eventyr. Drømmen om hva som venter på andre siden av Atlanterhavet er ikke nok. Han vil seile sin egen vei.

Seilingen og båtmekkingen blir en altoppslukende hobby. Skolen byr ikke på nok utfordringer, og kje-der Staale. Han har det største fraværet på hele skolen, retter på lærerne og avbryter i timen. Men når rektor roper opp Staale på høytaleren, er det ikke fordi han har gjort noe galt. Det er for å få hjelp til et teknisk problem på lærerværelset. Med et unikt talent for teknisk arbeid, blir han skolens egen data-supporter. Ironisk nok stryker han i matematikkfordypning på tredje trinn på videregående, til tross for sitt naturlige anlegg for matematikk og realfag. Han har ikke lest nok og talent alene holder ikke. Moren insisterer på at han skal ta fag opp igjen, slik at han får generell studiekompetanse og kan studere på universitet eller høyskole. Til hennes store glede tar han artium. Men noen videre studier blir det ikke på Staale.

Istedenfor får han seg jobb hos et internasjonalt firma som produserer utstyr til oljeboring. Staale begynner allerede i første klasse på videregående. Først deltid, så nesten fulltid.

I de første årene etter videregående jobber han fulltid. Etter hvert tjener han også mer penger enn sine foreldre. Staale bruker flere og flere timer på jobb, mens jevnaldrene ser på TV og spiller dataspill. Han tar fri en sjelden gang, men de fleste dagene jobber han fra syv om morgenen til syv om kvelden.

18 år gammel flytter han hjemmefra og bosetter seg i en hybel i Kristiansand sammen med en kjæreste. Så flytter han inn i en leilighet sammen med Ragnar, hans beste venn fra ungdomsskolen.

Førerkortet blir tatt tre år senere. Til dette trenger Staale en kopi av fødselsattesten sin. Slike kopier er ikke gratis og koster rundt 60–80 kroner. Men det er gratis å bytte navn, for Skatteetaten kan ikke ta seg betalt for å skrive en ny fødselsattest. Staale tenker at han kan slå to fluer i ett smekk. Han er døpt Ståle, men vil bytte stavemåten til noe som passer bedre internasjonalt, og samtidig spare penger. Han bytter navn til Staale.

Staale Jordan fortsetter å følge sin egen vei. Han er uredd, og vennene hans beskriver ham som sta, nesten autoritær i væremåten. Frekk i kjeften er han også. Og han har dårlig tid. Den unge mannen vil oppnå noe, ikke bare leve det trygge A4-livet som Kristiansand kan tilby ham.

Når han, 20 år gammel, seiler alene i en liten VG-jolle fra Kristiansand til Hirtshals i Danmark, gjør han det uten redsel eller problemer. Han skal jo bare fra A til B.

Det neste året prøver han igjen. Men nå inntreffer ulykken. For første gang er Staale ordentlig redd. Hendelsen setter et merke i ham. Den hindrer ham ikke i å seile alene eller utfordre naturen, men den gir ham en dyp respekt for livet.

Staale fortsetter å jobbe — og feste. På Quart-festivalen sommeren 2002 klatrer han skøyeraktig opp i et tre. Toppen av treet gir etter og Staale faller stygt. En ryggvirvel knuses i tre deler. Han blir innlagt på sykehus og øyeblikkelig operert. Legene set-

Staaie setter ut på ferden over Skagerrak i 2002.

ter metallstenger inn i ryggen hans, som skal sitte der til ryggstøtten har grodd.

På sykehuset gir sykesøstrene ham daglig morfinpiller mot smertene. Men han vil ikke spise dem. Selv om smerten er uutholdelig i begynnelsen, venner han seg til den. Han synes det er bedre å kjenne smerte enn å kjenne sløvheten i hodet som bivirkningen av medisinen fører med seg. Staale putter dem i en skuff ved siden av sykesengen. De kan komme godt med senere hvis han skulle få vondt en dag. Men etter at han har samlet seg så mange som 12–15 piller i skuffen, blir han tatt på fersken, og pillene blir beslaglagt.

Den utålmodige pasienten står på venteliste for å bli skrevet inn på et rehabiliteringssenter, men til legenes store overraskelse er han på bena bare noen dager senere. Ikke pokker om han skulle la seg stoppe av en brukket rygg.

«I går gikk jeg 100 meter,» triumferer han.

«I dag kan jeg gå enda lenger.»

Når han endelig får plass på rehabilitering, kan han allerede gå ganske bra. Legene synes han ser litt vel frisk ut til å være der, men det er bare to og en halv uke siden ulykken, og Staale blir for sikkerhets skyld lagt inn.

Han blir fort lei av oppholdet på det kombinerte gamle hjemmet og rehabiliteringssenteret. Hver dag må han følge et fast program. Det føles ut som et fengsel. En ettermiddag spør han om lov til å gå en tur utenfor senteret, og det får han. Staale benytter den nye friheten til å stikke ut med venner om kveldene, og tar stadig flere utstikkere.

En dag sitter han og drikker øl ved en bardisk på en pub med Ragnar og noen andre venner. De ser

to vennepar på den andre siden av bardisken, og den ene jenta ser på Staale hele tiden. Til slutt sier hun:

«Unnskyld, du heter Staale, gjør du ikke?»

«Jo,» sier Staale.

«Jeg var nattevakta di i natt,» sier jenta.

Vennene ler, og Staale blir flau. Men logikken sier ham at han ikke trenger å være på rehabiliterings-senteret, og han tar en slurk øl til.

Pasienten forblir innlagt i til sammen én måned. Når han endelig slipper ut, kan han nesten ikke vente med å begynne å jobbe igjen og komme tilbake til livet. Han løper rundt på jobb og på byen med korsett, og tar igjen den tapte tiden med hardt arbeid og hard festing. Men noe er annerledes. Ulykken med ryggskaden har fått ham til å tenke. Han er ikke udødelig, ikke usårbar. Han må snart gjøre det han virkelig drømmer om, ellers vil det kanskje aldri bli noe av.

Drømmen har ført Staale til Drakestredet, som er den siste bøygen før målet om å seile rundt Antarktis er nådd. Han har jobbet hardt, og ikke latt seg stoppe av noe. Mangel på søvn, mørbanket kropp og livsfarlige situasjoner — ingenting har vært for mye for ham. Det er viljen og motet som har brakt ham så langt. Det har holdt hittil. Vil det holde helt frem?

Staale har mistet roret på båten og driver hjelpe-løst mot Antarktis. Etter åtte timer med grundig avveiei i Rozinantes kahytt tar han en avgjørelse: Han trenger hjelp. Men kan noen hjelpe ham?

Det blåser sterk storm. Vindstyrken er nå oppe i 30 m/s, som grenser til orkan. Synsvidden er sterkt

svekket. Sjøen er dekket av hvite skumflak, og bølgene er så høye at skip ville forsvinne i bølgedalene. Men det er ingen skip i nærheten. Han er alene.

Har han ventet for lenge med å ta avgjørelsen? Er dette slutten på eventyret?

